

Der Professor und der Politiker.

Nils A. Baas

Auf einer schönen Anhöhe bei der Universität sitzt ein Mann mittleren Alters und blickt auf einen herrlichen Fjord. Seine Kleidung kann einen zu der Annahme verleiten, dass er ein Steinmetz aus dem Steinbruch direkt unter ihm sei. Aber nein, er ist Professor an der Universität und er kommt oft hier hoch, um hier zu sitzen und über schwierige Probleme nachzudenken. Hier oben hatte er über die Jahre schon einige gute Ideen.

Auf dem Fußpfad kommt gehetzt ein sehr gut gekleideter Mann mit weißem Hemd und Krawatte daher. Er atmet durch, hat rosa Wangen und sieht ziemlich angestrengt aus. Er ist Politiker - Forschungsminister - und ist auf dem Weg zu einem Treffen mit dem Effektivitätsausschuss an der Universität.

Der Politiker grüßt den Professor höflich, genießt die Aussicht und fragt, wer er sei und was er hier oben mitten am Tage mache.

„Ich bin Professor an der Universität und sitze hier und denke nach. Hier habe ich früher viele gute Ideen gehabt. Jetzt arbeite ich an einem schwierigen Problem, das lange Zeit bis zur Lösung brauchen wird“ ist die Antwort.

Der Politiker ist überrascht, einen Professor mitten in der Arbeitszeit hier draußen zu finden, ohne den Anschein, dass er etwas vernünftiges tue

„Wäre es nicht besser, wenn Sie in Ihrem Büro säßen und arbeiteten?“ fragt der Politiker.

„Nein!“ sagt der Professor. „Hier fühle ich weniger Stress und mehr Freiheit, lange nachzudenken.“

„Hören Sie“ sagt der Politiker, „es wäre viel besser, wenn Sie in Ihrem Büro säßen und Artikel schrieben über Probleme, die nicht so schwierig sind.“

„Das finde ich nicht so interessant und auch nicht so wichtig für die Entwicklung meines Faches. Also warum sollte ich das tun?“ antwortet der Professor.

„Aber das ist genau das, was wir im Effektivitätsausschuss erreichen wollen. Die Wissenschaftler sollen nicht über Probleme nachdenken, die zu schwierig sind, sondern sich auf solche Probleme konzentrieren, welche die Veröffentlichungsrate erhöhen. Dann können unsere numerischen Kriterien ihre Arbeit auf einfache Weise messen, und wir können die Qualität Ihrer Arbeit unmittelbar feststellen.“

„Ich glaube das nicht. Also warum sollte ich das tun?“ antwortet der Professor.

Der Politiker drängt mehr und mehr und fährt fort:

„Wenn Sie unseren numerischen Maßstäben gemäß Publikationspunkte erzielen, werden andere – und das schließt mich ein - dies besser schätzen, und Sie werden die Chance bekommen, viele Forschungsmittel für Ihre weitere Arbeit zu erhalten und die Möglichkeit viele Menschen zu beschäftigen.“

„Dann löse ich mein Problem nicht. Dann muss ich die meiste Zeit mit Führungsaufgaben und Management verbringen, anstatt sie auf mein Problem zu verwenden.“

„Wenn Sie Artikel über einfachere Probleme schreiben, dann können Sie über so große Mittel verfügen, dass Sie auch einen Leiter einsetzen können. Vielleicht bekommen Sie sogar Ihre eigene Abteilung.“

„Das reizt mich nicht.“ sagt der Professor. „Mehr Menschen lösen mein Problem auch nicht, und mich wird es nur ablenken.“

„Das glaube ich nicht.“ sagt der Politiker. „Wir sind der Meinung, dass, wenn wir Geld geben, so dass sich das Volumen vergrößert, dann steigt auch die Qualität“.

„Unsinn!“ sagt der Professor, und nun beginnt die Stimmung ein wenig angespannt zu werden. Der Politiker ist an solche Debatten gewöhnt und versucht es erneut.

„Wäre es nicht wunderbar, wenn Sie eine große Gruppe von Wissenschaftlern beschäftigten und Ihre eigene Abteilung hätten, wo jeder an Ihrem Problem arbeiten würde?“

„Was soll ich dann tun?“ fragt der Professor.

Der Politiker ist jetzt vollständig verwundert und antwortet:

„Dann könnten Sie sich einfach irgendwo hinsetzen und in Ruhe nachdenken.“

„Aber das ist genau das, was ich tue“ antwortet der Professor.

Der Politiker hört die Antwort kaum und verschwindet zu seinem Treffen mit dem Effektivitätsausschuss. Vielleicht mit einigen neuen Gedanken und einem Hauch von Neid?

Frei nach: Heinrich Böll, „Anekdote zur Senkung der Arbeitsmoral“.

Übersetzung aus dem Norwegischen ins Deutsche: Markus Szymik.

Nils A. Baas

Institut für Mathematik

NTNU

N – 7491 Trondheim

Norwegen

Email: baas@math.ntnu.no

Professoren og Politikereren

Jeg er Professor på Universitetet og sitter her og tenker.

Fabel
Nils A. Baas

”

På en vakker høyde ovenfor Universitetet sitter en middelaldrende mann og ser utover den storslagne fjorden. Hans bekleddning kan få en til å tro at han er en steinarbeider fra bruddet like nedenfor. Men nei, han er Professor ved Universitetet, og han kommer ofte hit opp for å sitte og tenke over dype og vanskelige problem. Her har han opp gjennom årene fått mange gode ideer.

På stien opp til høyden kommer det jagende en meget velkledd mann med hvit skjorte og slips. Han er blitt godt andpusten, rød i kinnene og ser temmelig stresset ut. Han er Politiker - Regjeringens forskningsminister - og leder nå et møte på Universitetet i Regjeringens nye utvalg for Effektivisering av forskningen.

Politikeren hilser høflig på Professoren, skryter av utsikten og spør hvem han er, og hva han gjør her oppe midt på dagen.

«Jeg er Professor på Universitetet og sitter her og tenker. Her har jeg fått mange gode ideer tidligere. Nå arbeider jeg med et dypt og vanskelig problem, som det kan ta lang tid å løse», lyder svaret.

Politikeren er overrasket over å finne en Professor her oppe

Det kommer jagende en meget velkledd mann, andpusten og rød i kinnene. Han er Politiker - mon det kan være forskningsminister, Torbjørn Røe Isaksen? Foto: Aleksander Nordahl

Matematikkprofessor Nils A. Baas ved NTNU.

midt i arbeidstiden uten tilsynelatende å gjøre noe fornuftig.

«Ville det ikke være bedre og mer effektivt om du satt på kontoret ditt og arbeidet?» spør Politikeren.

«Nei», sier Professoren, «her føler jeg større frihet og mindre stress til å tenke langsiktig».

«Hør nå her», sier Politikeren,

«det ville da være mye bedre om du satt på kontoret ditt og skrev artikler om ikke så altfor vanskelige problemer».

«Det synes jeg ikke er så interessant, og heller ikke så viktig for mitt fags utvikling, så hvorfor skulle jeg det?», svarer Professoren.

«Jo, det er akkurat det vi ønsker å oppnå i Effektiviseringsutvalget, nemlig at dere forskere ikke tenker så dypt og vanskelig, men heller satser på problemer som øker publikasjonsraten. Da vil

tellekantsystemene gi enkle svar, og vi kan tallfeste kvaliteten på ditt arbeide».

«Det tror jeg ikke på, så hvorfor skulle jeg gjøre det?» svarer Professoren.

Politikeren begynner nå å bli oppgitt, og fortsetter:

«Dersom du scorer godt på våre tellekriterier, da vil omgivelsene - meg selv inkludert - anerkjenne dette, og du vil kunne få store forskningsmidler til ditt videre arbeide, og muligheter til å ansette mange til å arbeide for deg».

«Det løser ikke mitt problem, da må jeg jo bruke det mest av tiden til ledelse og administrasjon, fremfor å bruke tiden på mitt problem».

«Skriver du mange nok artikler om enklere problemer, så kan du få så store midler at du også kan ansette ledere, kanskje få ditt eget Institutt?»

«Frister ikke», sier Professoren, «flere folk løser neppe mitt problem, det kan heller distrahere meg».

«Det tror jeg ikke», sier Politikeren, «vi politikere er jo av den mening at om vi gir penger slik at volumet økes, da øker også kvaliteten».

«Tøvt», sier professoren, og nå begynner stemningen å bli litt anspent. Politikeren er vant til slike debatter og prøver seg igjen.

«Ville det da ikke være fantastisk om du hadde en stor gruppe av forskere og ditt eget Institutt hvor alle kunne arbeide for deg?»

«Hva skulle så jeg gjøre da?», sier Professoren.

Politikeren er nå blitt helt oppgitt og fortvilt, og svarer:

«Da kunne du bare sette deg ned et sted og tenke i ro og fred.»

«Men det er jo akkurat det jeg gjør», svarer Professoren.

Politikeren hører knapt svaret, og forsvinner nedover stien til sitt møte i Effektiviseringsutvalget. Kanskje med noen nye tanker og et snev av misunnelse?

Nils A. Baas, Professor i matematikk, Institutt for matematiske fag, NTNU

Fritt etter: Heinrich Böll, «Anekdote zur Senkung der Arbeitsmoral».

Betalt, men uhildet granskning

I innlegg i DN 24. september konkluderer advokat Kari Breirem med at det fremstår som nærmest umulig at Hjort skulle ha konkludert med at det forelå lovbrudd hos DNB. Breirem bygger dette på at det ble etablert et klientforhold mellom DNB og Hjort og at godtgjørelsen for oppdraget var betydelig. Det uttales at det skal adskillig velvilje til for å hevde at granskningen er utført uhildet og uavhengig.

Det er ikke holdpunkter for slutninger om at Hjort ikke har vært uavhengig og upartisk på et slikt grunnlag. Granskning kan igangsettes på ulike grunnlag. Generalforsamlingen kan beslutte granskning, styret kan beslutte granskning og selska-

Innlegg
Einar Heiberg

”

pets bedriftsforsamling kan iverksette nærmere undersøkelser selv eller gjennom tredjemann. Forøvrig kan aksjonærminoriteter etter nærmere bestemmelser i aksjeloven/allmennaksjeloven fremme forslag om granskning og i det etterfølgende med den nødvendige tilslutning kreve at tingretten beslutter

granskning. I dette tilfellet ble granskningsoppdraget gitt av styret i DNB asa.

Fortrinnsvis oppnevnes enkeltadvokater eller advokatfirmaer til å lede granskninger. Det er ikke uten grunn. Det stilles strenge krav til granskerens kompetanse innen det aktuelle fagfelt. Et advokatfirma, som påtar seg et slikt oppdrag, skal inneha slik kompetanse.

Advokater er forøvrig meget godt trent i å håndtere inhabilitet og interessekonflikter.

Ved etablering av granskningsoppdrag med et advokatfirma som oppdragstager oppstår det et klientforhold usansett grunnlaget for granskningen. Mandatet for granskningen gis av oppdragsgiver.

Advokatfirmaet ivaretar gjennom oppdraget selskapets interesser. Det eksisterer ingen interesse i ikke å avdekke lovbrudd ved oppdraget.

Granskningsoppdrag godtgjøres av selskapet. Det gjelder også i de tilfeller granskning er besluttet av tingretten. DNB, og ingen andre, dekker Hjorts salærkrav ved denne granskning. Det er ikke statens ansvar. Med Breirems syn ville neppe noen granskning ha blitt gjennomført.

Det er fastsatt retningslinjer av advokatforeningen for private granskninger. Retningslinjene bygger på generelle prinsipper foreslått i NOU 2009:9 om lov om offentlige undersøkelseskommissjoner. Det er ikke

fremkommet noen holdpunkter for at Hjort ikke skal ha fulgt forsvarlige retningslinjer for granskningen.

Omfanget av private granskninger har vært sterkt økende. Rapporter etter granskninger har vokst frem som et viktig verktøy for selskaper og gir handlekraft. Det er av betydning at det, på det grunnlag Breirem fremholder, ikke etableres oppfatninger som svekker den generelle tilliten til advokatfirmaer som granskere.

Næringsminister Mæland - og andre - kan rolig la Breirems betraktninger ligge.

Einar Heiberg - advokat (H) og partner Advokatfirmaet Seland Orwall DA